

den kun har Ret til at benytte Kirken, naar Sognemenigheden ikke har Brug for den, og jeg kan ikke tro, at der kan opstaa Kivninger, fordi to Præster og to Menigheder benytte Kirken. Vi have dog set saavel i Kjøbenhavn som i Kjøbstæderne og flere andre Stæder, at flere Menigheder benytte den samme Kirke, uden at man har hørt omtale, at der har været Kivninger og Vanstigeligheder derved. Jeg skal derfor paa bedste Maade anbefale, helst at man vil forkaste det første Endringsforslag og vedtage Lovforslaget, som det er kommet fra det andet Thing, men dersom dette skal forandres, at man da vil vedtage det Forslag, som er stillet af 8 ærede Medlemmer under Nr. 2, helst med mit Underendringsforslag.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Efter mine Udtalelser under denne Sags Behandling baade i dette og i det andet Thing vil det jo være en Selvsølge, at jeg kan slutte mig til Endringsforslaget under Nr. 1. Det andet Endringsforslag og i en endnu høiere Grad Lovforslaget i den Skikkelse, hvori det er vedtaget i det andet Thing, gaar jo nemlig uimodsigelig ud paa en væsentlig indgribende Forandring i selve Grundlaget for den nye Institution, som blev kaldt til Live hos os ved Loven af 15de Mai 1868, nemlig Valgmenigheder som et anerkendt Led af den danske Folkekirke, og en saadan Forandring har ligget ganste udenfor Ministeriets Tanke og Hensigt. Ministeriet — det tør jeg sige — har ikke haft nogen Opfordring til at stræbe hen til at fremkalde en saadan Forandring, og jeg kan tilføie, at Ministeriet har fundet og endnu finder overveiende Betænkkeligheder ved at gaa ind derpaa. Med Hensyn til denne Lovs Tilblivelse, da behøver jeg naturligvis ikke — navnlig ikke i dette Thing, hvor den har været Gjenstand for saa udførlige Forhandlinger — at gaa tilbage dertil, men jeg skal blot sige, at, dersom Forholdet ikke havde været dette, at der i selve den paagjældende Lov fandtes en Begrænsning, som vilde medføre, at Loven vilde træde ud af Kraft den 1ste Juli næstkommende, saa vilde Ministeriet ikke have fundet nogen Anledning til paany at bringe den frem for Lovgivningsmagten, og det af den gode Grund — som det forekommer mig den bedste Grund — at denne Lov efter Ministeriets Overbevisning har virket og virker paa en meget fyldestgjørende Maade for det Formaal, til hvis Opnaelse den blev givet. Jeg skal ganste vist ikke her komme ind paa en vidtløftig Fremstilling af de Virkninger, Loven har havt, hvilke oftere og saaledes allerede i Lovforslagets Motiver ere paaviste, men det vil jo være det ærede Thing bekendt, at der ifølge denne Lov er bragt en ordnet kirkelig Tilstand tilveie netop paa saadanne Stæder, hvor anomale Forhold allerede havde dannet sig, som

netop være væsentlig medbidragende til, at man overhovedet gik ind paa Loven. Det var ikke alene paa Ryslinge Sogn, at Opmærksomheden fortrinsvis ved Lovens Tilblivelse var henvendt, men den var ogsaa rettet paa Forholdene paa et andet Sted, som i Dag er nævnt af en æret Taler, nemlig paa Bornholm. Der er dernæst ogsaa paa den heldigste Maade og uden nogen- somhelst Vanstigelighed fra nogen Side dannet nye Valgmenigheder baade i Sylland, paa Fyen og paa Sjælland, men det er jo ingenlunde alene eller fortrinsvis saadanne Valgmenigheders Dannelse, som man tænkte sig som Følgen af Valgmenighedsloven, thi man erkjendte, at den direkte Virkning af denne kun vilde komme frem i Undtagelsestilfælde, og at dens Virkning, saaledes som det skete med Loven om Sognebaands-Løsningen af 1855, mere skulde vise sig gjennem den indirekte Betydning, som den maatte faae rundt omkring i Landet. Det er nu min fuldkomne Overbevisning, at Loven har haft en saadan indirekte Betydning paa en dobbelt Maade, nemlig for det Første derved, at der omkring i de forskjellige Menigheder baade fra den ene og den anden Side, baade fra Præsternes og Menighedernes Side, netop paa Grund af de Bestemmelser, som ere giene i denne Lov, har udviklet sig en større Barme, Sver og Omhu for at fjerne saadanne Hindringer og Udsplittelser, som ellers kunde fremkomme, og dernæst derved — hvad jeg med endnu større Sikkerhed kan udtale mig om — at den har virket heldig med Hensyn til Besættelsen af Kaldene ved de mangfoldige Vakancer, som i Tidens Løb og ogsaa i den senere Tid have fundet Sted, idet jeg har betragtet det som en Opgave — og det tror jeg enhver Kirkeminister vil — ved Besættelsen af ledige Kald at tage Hensyn til saadanne Forhold, som kunne giue Anledning til Frygt for Spaltninger, men som kunne fjernes ved Beskaffenheden af den Embedsbesættelse, som skal finde Sted. Jeg tror saaledes, at man ved at kaste Blikket tilbage paa Loven maa sige, at den fuldt har udrettet, hvad man ventede af den, og at dette er sket uden at fremkalde nogen Vanstigelighed eller uhyggelig Mislighed. Jeg tror derfor, at dette er en overmaade fortræffelig og afgjørende Grund til at holde paa denne Lov og derfor ogsaa til at hæve den Begrænsning, som man for 5 Aar siden tilføiede af Frygt for dens mulig uheldige Virkning; men jeg tror paa ingen Maade, at der kan være nogen Anledning til ved i det Væsentlige at forandre selve det Indhold, som er givet denne Lov, atter at sætte det hen som noget Uvilksomt, hvilken Virkning en saadan Lov, saaledes forandret, nu vil faae. Jeg maa dernæst sige, at der heller ikke fra anden Side har foreligget Ministeriet nogen Opfordring til at gaa ind paa denne Bei. Det er ganste vist, at der i den sidste afholdte Kirkekommission fra et Medlem fremkom Forslag, som netop gik ud